

Käsmu Meremuuseumi ala arendamise ettepanekud

Käsmu Meremuuseumi ala arendamisel tuleb kõigepealt alustada väliala planeerimise arhitektuurse lahenduse väljatöötamisega, mis määraks ära väliekspositsiooni ja erinevate tegevusalade paiknemise. Kogu ala tuleb vaadelda kui tervikut, millel on kindlad dominandid: kordonihoone, tuletorn, väliekspositsioon, noorte purjetamiskeskus ja puujahtide restaureerimine. Peale sellist tsoneerimist saab planeerida külastajate liikumisteed, arvestades ka ühtlasi ligipääsetavuse põhinõuetega.

Esialgne ajakava 2026 - 2030

2026:

Väliala arhitektuurse lahenduse väljatöötamise ettevalmistus ja aasta teisel poolel hanke väljakuulutamine. Käsmu Meremuuseumi ja selle väliala äriplaani koostamine. Samas toimuks ka Käsmu tuletorni restaureerimise projekti väljatöötamine. Esmase nimekirja koostamine Eesti Meremuuseumi eksponaatidest, mida oleks võimalik välialal eksponeerida.

2027:

Käsmu tuletorni restaureerimine. Väliala arhitektuurse lahenduse põhjal esmaste tegevustega alustamine. Puujahtide restaureerimiseks vajaliku katusealuse projekteerimine.

2028:

Väliala koos ekspositsiooniga on valmis ning on alustatud ka puujahtide restaureerimiskeskuse rajamisega. Alustatakse ka kordonihoone uue püsiekspositsiooni sisuloomet, et oleks võimalik alustada hankeprotsessidega.

2029-2030:

Kordonihoone saab uue ja kaasaegse püsiekspositsiooni Käsmu merendusest ja küla arengutest läbi sajandite.

- Kordonihooones Käsmu merendust ja küla ajalugu tutvustav püsiekspositsioon vajab kindlasti värskendamist ja kaasaegseid tehnoloogilisi lahendusi, aga ilma kohaliku väikemuuseumi (Käsmu Meremuuseum) eripära kaotamata. Sinna rajatav uus sisu

vajab pikemat planeerimist ja enne kolme-nelja aastat Eesti Meremuuseum ei plaaniks seal kapitaalseid ümberkorraldusi.

- kordonihoone verandal avataks raamatukogu nurk, kus purjekatega tulijad saavad oma mereteemalise raamatu vahetada tasuta teise mereteemalise raamatu vastu. Nii tekitame Käsmu vesimärgiga raamatute jõudmist paljudesse sadamatesse, kus sama raamatuvahetus toimib.
- Avatud alal (ca 2000 m²) saab eksponeerida meie vetes kasutusel olnud meremärke ja toodreid, mis on viimastel aastatel Eesti Meremuuseumi kogudesse lisandunud.
- Võib kaaluda kogukonna ja muinsuskaitse nõusolekul tõsta Käsmu lahest välja kunagise kauni Käsmu purjelaeva "Kristenbrun" vraki kõrval lebav laeva ankur ja ankrukett ning asetada see peale konserveerimist väarikale positsioonile muuseumihoone lähedusse.
- Väljalal saab eksponeerida laevastikus kasutusel olnud nii öelda Admirali kaatrit "Kristel", mis on Eesti Meremuuseumi kogus olemas. Avaalal saab eksponeerida ka muuseumi kogus olevaid suuregabriidilist miinide traalimise tehnikat (traalvintsid, solenoid) Kuna 1941. aasta Juminda tragöödia oli eelkõige suur miinilahing, siis see temaatika sobib siia suurepäraselt.
 - Maa-alusse ossa (ca 100 m² varjend) sobiks hästi luua meremiinide ekspositsioon viitega Juminda merelahingule 1941. aasta augustis.
 - Piirivalve vaatetorn avatakse külastajatele, paigaldatakse võimas LED prožektor liikuva kiirega, mida saab käivitada distantsilt. Tegemist oleks ka ühtlasi viitega kunagisele nõukogude piirivalvele aga omaks ka nüüd vajadusel praktilist kasutust.
 - Käsmu tuletorni renoveerimine koostöös Muinsuskaitsega. Puitkonstruktsioonide ja laternaruumi taastamine ning sinna ka ehituslugu kajastavate stendide paigaldamine. Kindlates vitriinides on võimalik eksponeerida ka väiksemat laternaruumi aparatuuri, mis on meremuuseumi kogudes olemas.
- Eesti Meremuuseumil on plaan tuua Käsmu oma kogus olevate puujahtide restaureerimine, millised võimalused pikemas perspektiivis Lennusadamas puuduvad. Kava näeks ette tuua Käsmu kunagine Eesti esindusjaht "Vanemuine" (ehitatud 1936 Saksamaal Abeking & Rasmussen poolt, ex Albatros V, tellijaks oli kirjastusmagnaat Julius Springer), 2-mastiline ketš, pikkus 18 meetrit ja klassikaline võistlusjaht M6R. See oleks ka ühtlasi viide kunagisele siinsele purjelaevaehitusele, aga siiski mõnevõrra väiksemas dimensioonis. Jahtide taastamise jälgimine oleks ühtlasi ka avatud külastajatele. Ühtlasi oleks plaan nende taastamiseks kasutada eraraha. Eelarve võimaldamisel jääksid meresõiduvõimeliseks taastatud jahid püsivalt Käsmu ja siin oleks ka nende kodusadam. Tulevikus võiks nende jahtide taastamise strateegiliseks partneriks olla Flensburgis paiknev Robbe & Berking Yachting Heritage Center, kuhu on koondunud Saksamaal valmistatud ajalooliste jahtide infopank.
- 1970. aastatel korraldas Eesti Meremuuseum koostöös Meresõprade ringiga Käsmu Kevade nime all seal iga-aastaseid väiksemaid seminare ja koosviibimisi. Plaan oleks

selline traditsioon aga uues formaadis ellu äratada, võttes arvesse ka vahepealsetel aastatel Käsmu Meremuuseumi poolt tehtut.

- Eesti Meremuuseum korraldab pea igal aastal rahvusvahelisi konverentse erineval merendustemaatilal. Tooksime võimalusel oma kolleegid Käsmu ja korraldaksime siin ka seminaripäevi. 2026 toimub Eesti – Soome esimene merendusajaloo konverents ja 2028 kui muuseum korraldab kaks mereajaloo ja meremuuseumite maailmakongressi oleks Käsmu üks koht, kuhu korraldada väljasõit koos sobiva töötoaga.

Koostöö SA Käsmu Muuseum

2012. aastal on sõlmitud tähtajatu leping Eesti Meremuuseumi ja MTÜ Käsmu Meremuuseumi vahel, kus on kokku lepitud peamised koostöövaldkonnad, mida ka käesolev arenguvision arvestab. Väljavõte koostöölepingust:

- „Koostöö valdkond“ on Poolte poolt kokku lepitud üldised koostöötingimused, mis on suunatud Eesti merekultuuri – sh (vana)laeva- ning paadiehituse, rannasõidu ja sellega seonduva transpordikultuuri arendamisele. Lisaks sellele toimub regulaarne infovahetus ning koostöö tulemustest osasaajate (külastajad, sarnaste koostöölepingutega kaetud partnerid ja muud osapooled jt) seire ning meediakajastused; ühekordse iseloomuga tegevused ja projektid.

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

Eelarve

Hetkel Kultuuriministeeriumile renditulu: $130 \times 12 = 1560$ € aastas ja rentnikuks SA Käsma Muuseum ja rendileping kehtib kuni 2029. aasta lõpuni.

Vastavalt Käsma Meremuuseumi kodulehe infole külastab muuseumi 40 000 külastajat, s.h. 400 ekskursiooni aastas. Peale ekspositsiooni uuendamist eeldame ka külastuste kasvu.

[REDACTED], mis katab personali, korrashoiu, remondi-ning kommunaalkulud.

Vajalike lähiaastate investeeringute suurus selgub planeerimise käigus ja on plaanitud katta SA Eesti Meremuuseumi ning erineval moel kaasatud partnerite vahenditest.

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]